

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrtno . . . K 6-50
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se plačuje od četverstopne petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Št. 216.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 23. septembra 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Pred razpustom štajerskega deželne zbor.

Včeraj se je vršila na isti način »seja« deželne zbor ko v torek: deželni glavar je otvoril ob 11. uri sejo, potem so se čitale različne prošnje na deželni zbor in ob 12. uri je bila že seja zaključena z naznanilom, da bo prihodnja seja naznanjena pisanim potom. Zastopniki Slovenskega kluba, Nemcev in vlade so se namreč tačas zedinili za to, da se bodo pogajanja nadaljevala — in tako se ni niti pričelo razpravljati še o tem, tako nedolžnem dnevnem redu, ki je bil napovedan. Kakor se sliši, bode sklicana prihodnje dni konferenca klubovih načelnikov, katera bode skušala sestaviti — neutralni delovni program: tako se želi nemška večina po praškem vzorcu izveči iz zagate in prepričati svoje volilstvo, da ni bilo ne zmagovalcev ne premaganih v obstrukcijskem boju štajerskega deželne zbor. — K temu poročilu bi dostavili nekaj opazk. Predvsem ponavljamo, da je bilo pač lahkomisljeno sklicati deželni zbor, ako ni bilo prav nobenih garancij za njega delazmožnost. G. namestnik Clary je vendar že od aprila sem mešetaril med slov. klerikalci in nemškimi nacionalcij in bi torej moral poznati razpoloženje v obeh taborih. In ne dvomimo, da ga je tudi prilično poznal. Čemu pa je potem sklical ali vsaj navetoval Bienenrthu sklicanje deželne zbor? Kajti pogajalo bi se lahko tudi brez teh polusej in kar je v sedanjem finančnem položaju dežele glavno — brez stroškov na račun štajerskih davkoplačevalcev. In kako ulogo igra sploh naša ljuba vlada pri teh pogajanjih? Ali podpira Nemce in njihove krivične zahteve — napram slov. manjšini? Ali želi, naj popusti tlačena in oškodovana manjšina? — Kako se bode to pogajanje v Gradcu končalo? Kaj store slov. klerikalci? Pisali smo že te dni, da je položaj za nje tak, da popust skoraj ni mogoč. Uverili so se, da je na Sp. Štajerju javno mnenje tako nezaupno in kritično napram njim, da bi pomenilo nenadomestljiv in nepopravljiv moralni poraz, ako bi popustili za kake malenkosti. Naša javnost je ne najmanj po zaslugi našega časopisja uverjena, da ne gre tako težkega in hudega boja končati brez znatnih vojnih odškodnin. To je eno. Na drugi strani pa dobro vedo naši klerikalni poslanci, da bi padel na nje odij zvišanja deželni doklad, ki mora priti, kakor hitro se normalno reši proračun. In ta točka je važnejša ko vse ostale, kajti tu so naši volilci naravno da najbolj občutljivi. In ne motimo se, da je morda ravno to tudi postranski povod trmoglavosti nacionalcij; kajti v nemškem delu dežele bi padel odij zvišanja dež. doklad na nje — in to še tembolj, ker vodijo

tudi celo naše zavrženo deželno gospodarstvo. — Čujemo danes, da slov. klerikalci zahtevajo delitev dež. šolskega sveta in pa ustanovitve in delitev dež. kulturnega sveta. Teh dvoje važnih in za nestrpne nemškonacionalne bahače res malodane nesprejemljivih zahtev pa še pred tremi dnevi ni bilo v Koroškem programu. Ne motimo se, da značijo te zahteve poostrenje krize, umikanje klerikalcev od sprave, za katero so bili že pripravljeni, in pa koncem koncev — **razpust deželne zbor.** Kajti rešitve z »neutralnim« dnevnim redom in delovnim programom si ne moremo prav misliti in bi tudi ne našla na Sp. Štajerju nobenega razumevanja. Kaj bi se naj postavilo v ta »neutralni« dnevni red? Kake malenkostne zadeve, ki nikomur ne škodijo a le malokomu koristijo? Proračun je vendar glavno delo štaj. deželne zbor in tega ne moremo pustiti v »neutralni« dnevni red, ker potem večina sploh nima nobenega interesa več na rednem ali nerednem delovanju deželne zbor. Kriza je torej vsled tega sklica dež. zbor ostrejša ko je bila kedaj poprej: interes dežele in obeh narodov, ki v njej prebivata, pa zahteva, da se reši čimprej. Če ni sporazuma, pa **razpust.** Morda se potem vendarle vsaj nekoliko zamenijo obrabi v dež. zboru in bo potem v njem lažje najti razumevanje za pravične zahteve spodnještajerskih Slovencev. — Nekateri jutranji listi že vedo povedati, da se vrši prih. seja dež. zbor v sredo dne 28. sept.

Politična kronika.

NOVA TAKTIKA ČEHOV IN JUGOSLOVANI.

Najsi tudi taje slovenski klerikalci kakorkoli hočejo: s Šusteršičevo diktaturo v Slovanski jednoti je za vselej pri kraju. Ko je izšel znani članek v Masarykovi »Novi Dobi«, da je treba napraviti češki politiki na Dunaju energičen obrat, se je »Slovenec« bahavo norčeval; danes ga je norčevanje minilo, ker vidi, da je potisnjen slovenski klerikalni klub v stališče male frakcije, ki bo morala plesati tako, kakor ji bodo godli drugi, močnejši. Optimisti sodijo že danes, da bode zmagalo znano Kramárevo geslo, da je bolje sedeti pri polni skledi, kakor pa s pestmi v žepu in škripaje z zobmi stradati za dvermi. No, gotovo še ni, kako se zasujejo stvari v češkem deželnem zboru — ali gotovo je, da hočejo priti Čehi zopet v kronski svet in na vlado. Kaj pa bo potem z nami Jugoslovani? Nič ne tajimo, da bo de s tem korakom Čehov za naš padel nek zunanj ugled in upliv, katerega smo plačevali sicer s krvavimi vojnimi stroški obstrukcije. Kaj bo storiti po-

tem? Ali bodo klerikalci še nadalje v svoji sicer danes zelo omajani obstrukciji? Kam krene Savez južnih Slavena? Ali se vendarle zjedinita oba kluba in skušata doseči zastopstvo v svetu krone? Vse to so važna in aktualna vprašanja, o katerih se nedvomno mnogo govori za kulisami a malo v javnosti. Da Šusteršič ne misli več na boj, kaže že izjava, da nima nobenih zvez z dogodki v Gradcu... Da Savez ne bode več obstruiral, je več ko gotovo. No — potem bi pa oba kluba skupno vodila ista pot ko Čehe...

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Bivši minister Fiedler o češko-nemški spravi. Bivši minister Fiedler se je v včerajšnji seji mladocških deželni poslancev izjavil, da se mora sicer češkonemška sprava pozdravljati, toda vse kombinacije radi tega so prenačljene, ker čakajo v deželnem zboru popolno spravo še velike težkoče.

Vladni komunike o skupnem posvetovanju ministrov. Sinoči je izdala vlada komunike o včerajšnji skupni konferenci avstrijskih in ogerskih ministrov, v katerem se povdarja, da so ministri sklenili predlagati cesarju sklicanje delegacij na 12. oktobra. Nadalje so se ministri pogovarjali o proračunu za leto 1911, kateri bode pa predložen šele prihodnjim delegacijam, ki se snidejo o Božiču, in ne že v sedanjem delegacijskem zasedanju. Na dnevnem redu so bila tudi bosansko-hercegovska upravna vprašanja.

Spor med Avstrijo in Srbijo. Belgrajski list »Novo Vreme« javlja iz Sabaca, da so avstro-ogerski vojaki in orožniki zasedli podunavski otok Samurovič, katerega last je med obema državama še sporna. Vsi protesti srbskih vladnih organov so bili baje brezuspešni. Zato se je baje podal šabaški okrajni predstojnik s srbskimi orožniki na otok, ter z njimi aretirav avstrijske vojake.

Sklicanje deželni zborov. Današnja jutranja »Wiener Zeitung« priobčuje cesarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori, in sicer moravski na 28. septembra, dalmatinski na 3. oktobra, kranjski, goriški in istrski na 5. oktobra in tirolski na 14. oktobra.

Nova vladna stranka v Slavoniji. Voditelj osjeških Hrvatov dr. Karel Neuman je prišel včeraj v Zagreb, ter je imel dolgo konferenco z banom dr. Tomašičem glede nove vladne stranke v Slavoniji. Objednem javljajo listi, da je sklical dr. Pinterovič iz Osjeka javen shod, na katerega je povabil bana dr. Tomašiča. Z odpadom slavonskih Hrvatov bi trpela nova »samostalna stranka precejšnjo izgubo.

LISTEK.

Institutka.

Roman.

Spisal Fedor Gradišnik.

X.

Romantični kotichek v grajskem gozdiču je dobival v zadnjem času zopet redne obiske... Precej dolgo je bilo mirno in tiho ob prijetnem hladu bistrega studenčka, izviračočega izpod košatega drevesa, ki je razgrinjalo svoje dolge veje daleč naokrog...

Ko bi znal ta studenček govoriti!... Ah, koliko skrivnosti bi mogel izdati... Celo večnost bi lahko govoril in človek bi slišal dolgo, dolgo povest o pregrešni ljubezni dveh ljudi, ki ne bi se smela ljubiti... izvedel bi zgodovino o grehu, velikem, neodpuštljivem, a tako lepem in božanstvenem... In čutil bi se človek in zmajeval z glavo, neverjetno bi se mu zdelo vse to... a studenček bi žaloval dalje in s srebrnim glasom bi pripovedoval še več, vedno in vedno več... In čimdalje bi govoril, tembolj bi se čutil človek... ježili bi se mu lasje in zasovražil žensko, ki je trovala srca in ugonabljala življenja... Saj to ni mogoče... ni je ženske, ki bi bila zmožna takega dejanja... A bistri vilčki v studenčkovih strugi bi se zvonko zasmejali in pripovedovali bi iznova o premaganem idealizmu, o ženi - zmagovalki... o krutem realizmu bornega našega življenja... o bolnem mladeniču bi govorili, ki je gineval ob strani bujne, zdrave ženske, tako bohotno - krasne in pregrešne. Zuborel bi dalje in kristalno čist glas bi pričel govoriti: »Ne verujte ženski, prijatelji, ne verujte njenim besedam, kajti laž je in strup, strup in laž, kar vam bo govorila... Ne ljubezen, dragi moji, ne ono sladko in nežno čustvo, ki se poraja v mladi duši mlade-

niča... ne ono rajsko razpoloženje, ki je občutite samo v sanjah — ampak naslada, uživanje, blazno in brezmejno: to je ideal ženskega srca... Videl sem bitje, katerega krasote vam ne morem popisati, ker je nikdo popisati ne more... Toda eno vam lahko popišem — in to je njeno srce in njena duša... Povem vam, da je bilo hudobno njeno srce in črna njena duša... Bila je mati, bila je soproga. — A za svoje dete se ni brigala in svojega soproga je sovražila... Greh pa je, roditi otroka in ga pustiti samemu sebi... velik in neodpuštljiv greh je to, kajti dete lahko pogreša očeta, nikdar pa ne matere... In če mu mati iz lastne krivde neče biti to, v kar jo je namenila narava, potem, prijatelji, je tragično to, da mora poznejša leta trpeti nedolžni otrok za grehe one, ki mu je dala življenje... Tam je bil in le sebi prepuščen, brez vzgoje in brez ljubeče materine besede, tako ubog in zapuščen... In ko dorase, tedaj se pokažejo sledovi... Kamorkoli se obrne, česarkoli se loti — vse mu je tuje, vse neznano... In tako gineva v trpljenju, sam sebi je napoti in šlednjič pogine žalostno in sramotno... Tako morajo trpeti otroci za grehe svoje matere, oni otroci, ki ne morejo nič za to, da jih je rodila mati, ki ne bi smela roditi...»

Govoril bi in odžuborel dalje...

Toda kaj, ko pa studenček ne more govoriti, ko ne more izdati tajnosti, ki so mu znane. To je pač v življenju vedno tako: oni, ki ne ve, ne more ali pa ne sme govoriti in vse ostane pri starem...

Po onem govoru z Kamilom Odenbergom se je Helena z vso strastjo, z vsem kipečim žarkim ognjem svojega bitja oklenila Oskarja... Tako lahko in prijetno ji je bilo pri duši, ko je spoznala, da je konec... konec vsemu, kar je bilo med njima in bilo ji ni niti en sam trenutek žal za korak, ki ga je napra-

vila... Vedela je dobro, da jo Kamilo ljubi, resnično in ognjeno ljubi in bila je trdno prepričana, da ga lahko vsako minuto zopet priklene nase... en sam gorak pogled, ena sama prijazna beseda in padel bo pred njo in poljubljaj rob njenega krila... To je vedela natančno, da je Kamilo ne bo nehal ljubiti, ampak da bo vzklopela njegova ljubezen do vrha, še strastnejšim ognjem, kot poprej... Ona pa ga bo mučila... njegovo trpljenje, njegova srčna bol ji bo v največjo nasladi, v največjo srečo... Tako bo uživala dvojno: gledala bo ljubečega in za njo trpečega človeka in uživala bo prvo ljubezen ubogega, nepokvarjenega Oskarja...

Njena duša je bila zadovoljna kakor še nikdar... srečna je bila v svojem grehu, ker greh je bilo njeno življenje...

Odslej je bila vedno pri Oskarju...

Njegove počitnice so se že bližale koncu in kmalu bo napolnil dan slovesa... Oskar se je bal tega dneva, saj mu je postajalo bivanje na gradu šele sedaj prijetno in lepo, sedaj, ko se bo treba že posloviti... In če je natančneje pomislil, je prišel do prepričanja, da je letovišče na Erasmovem gradu jako malo koristilo njegovemu rahlemu zdravju... Še več... Poslednje dni, je čutil v prsih čudne bolečine, kašljal je vse huje in huje in v kratkem času je iz gledal še slabše kot poprej. Zapazil je to in občutil a tolažil se je s tem, da je prišla jesen in v jeseni je postajal itak vsako leto slabše... Ko se enkrat privadi izpremenjenemu zraku, bo že zopet bolje... Poleg tega je pač tudi nekaj uplival prah v grajski knjižnici, kjer je večidel posedal...

Glavnega vzroka pa siromak ni spoznal... Bil je toliko zaverovan v prelesto krasoto Helene, da je ob njeni strani popolnoma pozabil na svojo bolezen... njene besede in njeni poljubi... njeni strastni objemi in omamljiva opojnost njenega pohotnega telesa: vse to je vplivalo na ubogega Oskarja s tako

Dopisi.

Slavnost kluba »Narodni Pipec« v Mariboru. Najmanjše med narodnimi društvi se je osmelil, da priredi 11. septembra veselico, ne, slavlje, kakoršno zmoglo komaj druga, velika društva, ki pa je nadkriljevala i druge prireditve. »Pipčarji« so delali vse s svojimi moči, z veseljem in požrtvovalnostjo se je trudil sleheren član, da bi bila prireditev sijajnejša. To je prijetno dejstvo, katerega pogrešamo pri vseh drugih društvi.

Trud, nuditi občinstvu nekaj lepega, mu pokazati, kaj premore trdna volja, je obrodil sad. Nepopolno pa je vse na svetu, in žal, da tudi tu ni šlo vse tako gladko, kakor se je začrtalo in želelo. Veliko krivde je na tem tudi to, da klub »Narodni Pipec« ni nobeno »nobel« društvo, in zato se je kazalo od gotovih strani neko tajno nasprotje, češ, preko nas ne morete. A »Pipčarji« so šli vkljub temu preko vseh zaprek. Pri vsaki slavnosti in prireditvi so gotovi ljudje, katerim ne ugaja to ali ono, in teh se ni manjkalo tudi tukaj. Čuditi se je bilo najbolj tistim »kritikom«, kateri so imeli najmanj povoda za bavljanje, a so imeli vedno pripravljeno kako opazko.

Prireditev sama pa je bila krasna. Kot svetla točka pri koncertnem vspredu je bila pač ga. Družovičeva, s solospeli »Pri zibelci« in arija Marije iz opere »Marija in Rohan«. Komaj se je pokazala na oder, že je žela navdušen aplavz. Njen sopran je bil tako čist in izvežban, siguren v vseh višinah, da je bil res užitek, poslušati pevko. Mesto pevskega odseka, kateri je pel pozneje v kavarni, sta nastopili gdč. Brandlovi. Igrali ste četveroročno na klavirju sonato. Tudi mladi gospici ste želi obilen aplavz in poznavalec glasbe je videl, da biva v njih umetniški duh, ki veliko obeta. Klub »Narodni Pipec« je lahko ponosen, da je pridobil gdč. Brandlovi za svojo prireditev. »Glasbeno društvo« je dalo s svojim izbornim orkestrom celemu večeru svečan kolorit. Vse točke so se izvajale točno in precizno, za kar gre hvala neumornemu kapelniku, ki se je z vso vnemo zavzel za »pipčarsko« slavlje. Gledališka igra, burka: »Ne pelji nas v skušnjavo«, je vzbujala dokaj smeha. Spisal jo je Alfa, Mariborčan, nalašč za to slavlje. Igra ni slaba, vendar se je videlo, da je bila pisana naglo. Vse je šlo nekako preko odra, kot silhueta, in posebno konec ni spopolnjen. Dejanje je kazalo premalo življenja. Dobro bi bilo to burko nekoliko raztegniti in popraviti in ne bila bi med zadnjimi. Igralci so pa bili na svojem mestu. Gdč. Zinka, kot Serafina, je bila v nastopu zelo rezolutna, tipična. Tudi Gizela, ga. St., je bila dobra, istotako Mica Hrenova in gdč. St. G. Medved, kot režiser, je tokrat res igral izborno svojo ulogo, videlo se mu je, da se je resno zavzel i on za uspeh igre in celega večera sploh. Tudi g. St., kot Lekseju, se ne more nič oprekati.

Po koncertu in gledališču se je vršil ples. Orkester »Glasb. društva« je igral neumorno in izborno, kar so posebno plesajoči pari hvalili. V mali dvorani, ki je bila spremenjena v kavarno, pa je bilo veselo življenje, le žal, da je bil prostor nekoliko tesen. Reditelji so napravili malo dvorano res okusno, da, čarobno. Sploh se je povsod opazalo, da je režija v dobrih rokah. Točka na točko je sledila, kakor ura, brez kakega daljšega, neprijetnega odmora.

Gostje, ki so prišli od raznih krajev na ta večer, so odhajali zadovoljni, istotako Mariborčani; žal, da jih ni bilo toliko, kakor je bilo pričakovati. Videli smo inteligenco, ki je res toliko požrtvovalna, da se je udeležila tega večera, katera pa pride dosledno tudi k drugim narodnim prireditvam, za

kar ji vsa čast. Pogrešali pa smo veliko drugih. Nu, klub »Narodni Pipec« ni sicer »nobel« društvo, a prireditev je bila taka, da se mu ni treba sramovati pred nikomur.

Štajerske novice.

Nova pogajanja glede obstrukcije v štajerskem deželnem zboru. »Arbeiterwille« piše danes: Prihodnjo sejo štajerskega deželnega zbora se bode naznanilo pismenim potom, kakor hi tro bodo namreč pogajanja že tako daleč, da se bode lahko pričakovalo mirno zasedanje. Na obeh straneh se kaže gotova trudnost in želja po miru, katera je gotovo nastala tudi vsled sporazuma na Češkem. Sedaj se gre za delovni program, vsled katerega bi bila preporna vprašanja potisnjena v ozadje. Samo ob sebi pa je to le mogoče, ako bodo vse stranke privolile v tako samovoljno omejevanje dela. Mislijo, da bode čas do srede zadostoval za odločitev.

Občni zbor Zadrúžne zveze v Celju. K včerajšnjemu poročilu imamo dostaviti, da je bil v načelstvo še izvoljen g. Benjamin Kunej, upravitelj pivovarne v Žalcu.

Vse pride ob svojem času prav! »Sloga« poroča o nezaupnici, katero so izrekli štajercijanci na Orni-govo komando na shodu v Ptuj post. Ozmecu in Mešku. List dostavlja: »Lepo to od Orniga res ni bilo, saj ga je še lansko leto Ozmec javno na shodu pohvalil. Pa nehvaležnost je plačilo sveta!«

Tiskarski škrat. V sredinem uvodniku »Slovensko učiteljstvo in delitev dež. šolsk. sveta« se mora glasiti v 2. stolpiču: »med mlačneži se bo širilo renegatstvo« in ne »med mlečneži«.

Slučaj dr. Riebla in gospe Pitak. »Arbeiterw.« poroča, da zdravniška zbornica ni začela preiskave proti dr. Rieblu zaradi nekoliko preobširne dijagnoze, katero je napravil pri umrli gospe Pitak, stanujoči takrat v Rebeuškovem hotelu, temveč zaradi plačila. Kakor je znano, se je tudi govorilo, da je ta gospa, soproga nekega hotelirja iz Kahire, umrla na koleri.

Namēščena sta na slovenski gimnaziji v Celju kot suplenta gg. Fr. Mravljak od Sv. Antona na Pohorju in Karol Tribnik iz Zreč pri Konjicah. Oba gospoda sta naredila zadnje poletje na dunajski univerzi proforski izpit.

Te dni se je mudil v Celju g. Lahovič, veletržec v Belgradu, ter je obiskal tudi Narodni dom. Pri tej priliki je daroval za »Celjskega Sokola« 22 K in za »Celjsko pevsko društvo« 22 K. Iskrena hvala!

Iz Celja. V ponedeljek, 19. kim. se je vršil ustanovni občni zbor celjske podružnice »Prosvete« ob jako lepi udeležbi. Kakšne namene ima »Prosveta«, je znano. Pred tremi leti, ko se je ustanovil v Celju odsek ljublj. »Prosvete«, je izpolnjeval jako lepo svojo nalogo. Bil je skupna vez med dijaki, gojil predavanja in ustanavljal knjižnice. A pomanjkanje članov ga je dovedlo do tega, da je zaspal. Lansko leto pa se je priglasilo toliko novih članov, da smo sklenili, razširiti odsek v podružnico. Cela vrsta delavnih in zmožnih ljudi nam obeta kar najplodnejše delovanje. To je bilo lepo videti na občnem zboru, zlasti pri debati o predavanju »Prosveta in nje delo«, katero je imel mesto t. Lemeža t. Brenčič. — Preteklo leto je sklicala naša »Prosveta« 1 dijaški se-stanek v Žalcu, ki je bil jako dobro obiskan. Raz-pečala je 300 družbenih velikonočnih kart ter mnogo izvodov Dijaškega almanaha in brošur »Slov. visoka šola«. Med darili, ki jih je sprejela, moramo posebno omeniti 2 nabiralnika, ki sta dala K 3.16. —

Imamo skioptik, za katerega dolgujemo centrali 36 kron. Te bomo zbrali s pomočjo starejšin, skioptik pa bomo rabili že to zimo pri predavanjih. Veliko število članov in njih volja do dela obljublja kar najlepše delovanje to leto.

Iz Celja. Na ustanovnem občnem zboru dne 19. t. m. si je izvolila celjska podružnica »Prosvete« sledeči odbor: cand. med. M. V. Brezovnik, preds., stud. iur. Radovan Brenčič, tajnik, stud. iur. Stanko Stor, blagajnik, stud. iur. France Zdolšek, knjižničar, slik. akad. Josip Žagar, namestnik, stud. iur. Stanko Virant, preglednik.

Kolesarska dirka se vrši ob vsakem vremenu, istotako vinska trgatev na Bregu, v notranjih prostorih gostilne Radej.

Na ustanovnem občnem zboru Ciril - Metodove podružnice za Breg, katerega se naj udeleži vsak celjski Slovenec in Slovenka, bode o pomenu in ciljih CM družbe govoril gospod dr. Šandor Hrašovec.

Nova afera F. E. Fridricha iz Petrovč. Ljubljanski in graški listi so priobčili novico, da F. E. Fridrich ni porabil podpor, katere je dobil od štajerske hranilnice, za šolski kuhinji v Petrovčah in Libojah. Po naših informacijah pa to poročilo ne odgovarja resnici, ker se še ne ve, kako se je denar uporabil. Teče pa že boja tozadevna preiskava.

Iz Bočne pri Gornjemgradu. Kakor se je že poročalo, se vrši ustanovni shod Ciril-Metodove podružnice v nedeljo dne 25. t. m. ob 2. uri popoldne. Ob tej priliki nastopi domači moški in mešani pevski zbor pod vodstvom g. učitelja B. Zemljiča. Goto-vo se bode z veseljem pozdravil tudi nastop mladinskega zbora, katerega bode na harmoniju spremljal domači nadučitelj g. Josip Bizjak. Slavnostni govor je blagovolil prevzeti g. potovalni učitelj Iv. Prekoršek iz Celja. Med mnogovrstnim vspreedom se nahaja tudi deklamacija »Blagovestnikom«. Da bode ustanovni shod v vsakem oziru velezanimiv, nam dokazuje navdušenje narodnih Bočanov, katerih se je že 75 oglasilo za člane bodoče podružnice. Zadrečani! Na videnje torej v nedeljo v Bočni!

Poročil se je včeraj v Ljubljani dr. Ivan Lamut, koncipist pri pošttem ravnateljstvu v Trstu, z gdč. učiteljico Marico Bučarjevo. Častitamo!

Poročila sta se g. J. Bizjak, nadučitelj v Bočni z gco. Kodermanovo, učiteljico istotam. Novoporočencema naše iskrene častitke!

Stuhecovi pristaši. »Sloga« poroča, da je poslal znani kaplan Stuhec od Sv. Miklavža na shodu pri Veliki Nedelji tako »učene« ljudi v boj, ki niso niti vedeli, kaj je obstrukcija, in strukcija in konstrukcija. Govorili so za njega in »narodno« kmečko zvezo tudi ljudje, ki pošiljajo otroke v ormoško šulferanjsko šolo!

Trdovraten samomorilec. 56letni posestnik Fr. Kolar v brežiški okolici je predal letošnjo spomlad svoje posestvo hčeri Antoniji. Pozneje ga je pa zgri-valo in od tistega časa so imeli v hiši vedno kreg in prepir. Minulo nedeljo je izročil Kolar dve hranilnični knjižici za 8.600 K svojemu stričniku županu Kolarju in je izjavil pri tem, da se bode ustrelil. Peljal se je v Ljubljano in si je res kupil revolver. Ko se je pa vrnil domu, da bi se ustrelil, ga je njegova žena pri tem zadržala. Drugi dan zjutraj pa si je Kolar prerezal z britvijo vrat. Odpeljali so ga bolnišnico — a bode težko ozdravel.

Železniška nesreča pri Črncu (Rottenmannu). Uradno se je sedaj dognalo, da je železniško nesrečo zakrivil ponesrečeni strojevoda tržaškega brzovlaka Makotter, ki ni počakal v Črncu na križanje dunajskega brzovlaka, temveč je peljal naprej v Selztal, kakor je bilo v starem voznem redu.

Ljubezen na zvezdah.

(Konec.)

Objel sem jo z rokami, pritisnil svoje ustnice na njene, in v tem trenutku sem bil v luni modre svetlobe, zelo sladke in ljubeznive, v katero me je odnesla Dora na neizmernih krilih. Pritisnil sem se k njenemu telesu in se zgubil v zamaknenosti. Vsa bitja, ki so letala krog nas v ozračju, so bile podobne ženam-tehnicam, s čutnicami, prašniki, z zračnimi organizmi, ki so najbrž predstavljali nove čute o katerih mi je pripovedovala. Spoznal sem, da me je prenesla naglo na enega izmed planetov azurovega solnca Albirejevega. Modri vodopadi so bobneli po skalah in se drvili k neizmernemu vrtu, posajenemu s prekrasnimi cveti. Ptici z bliščečimi, kakor svetlobnimi perotmi, so napolnjevali ozračje s svojim krikom.

»Preletiva ta svet«, je rekla, »v smeri k zapadnemu horizontu in pristaneva v palači noči.«

Obdana od ožarjene fotosfere sva dospela v polnoč. Vse skale, vse rastline, vsa bitja so žarela v modri, zeleni ali rožni, fosforeskujoči ali fluoreskujoči svetlobi. Te skale so najbrž imele lastnosti, analogične lastnostim fosfada in barijevega sulfida, ki skrajo v se tekom dneva solčno svetlobo in jo izražajo po noči. Okoli plavajoča bitja so bila ravno tako svetlobna, kakor kresnice. Noč na teh planetih ni nikdar popolna, deloma vsled te posebne fosforescence vseh predmetov, deloma vsled drugega zlatega solnca Albirejevega, čegar oddaljena svetloba je skoraj vedno prisotna in potem tudi vsled prstana, podobnega prstanom Saturnovim, ki je, od dveh raznobarnih solnc razsvetljevan, zdaj moder, potem rdeč in zopet zelen in širi po polnoči najčudovitejši svit. Kako je ta ubogi mali pozemski svet, o katerem menimo, da je vse, brezpomemben v primeri s temi nadzemskimi čudeži.

Moja krasna in ljubljena Dora me je nesla ljubeznivo na krilih in pristala sva na bregu jezera, po-

čarobno močjo, da je bil kakor v sanjah, kadar je sedel poleg nje... svojo bolno glavo naslonjeno na njenih belih prsih in gledajoč ji v njene črne oči, ki so grele in omamljale njegovo šibko telesce... Nikdar v svojem življenju bi se ne bil mogel misliti, da mu bo še tako lepo in prijetno... niti predstavljati si ni mogel prejšnja leta, da ima ženska toliko moči in toliko čara za moškega... šele sedaj v letošnjih počitnicah je spoznal, kar mu je bilo tako dolgo tuje, šele sedaj je pričel živeti...

Hodil je s Heleno dan za dnevom na izprehode, dan za dnevom k studenčku v grajskem gozdičku. Tam je seznanjala Oskarja s tajnostmi stvarstva, tam je šele spoznal, kako lepo, užitka polno je naše pozemeljsko življenje. Treba je samo najti bitje, ki te razume, ki ga razumeš tudi ti — in raj ti je odprt in krog tebe bo cvelo najbujnejše cvetje, vsrkaval boš vase blagodejni balzam krasote in miline... vse bo pelo okrog tebe nebeške psalme, tako nežne in očarujoče, in ti sam boš gospod in kralj sredi te sreče, sredi te nadzemske lepote... Kamor se ozreš, kamor se obrneš: povsod le cvetje, povsod veselje in veličastna pesem nenasitni ljubezni...

Tako si je mislil ubogi Oskar v svojem mladeniškem idealizmu... predstavljaj si je vse tako lepo in solčno in videl ni kače, ki je prežala sredi duhtenih rož na svoj nedolžni plen... čutil ni trnja, ostrega in bodečega, ki se je skrivalo med zelenjem in cvetjem njegove sreče... gluhi in slepi je hodil svojo pot, misleč, da je edino prava...

Zapazil je sicer, da mu zdravje peša, da je pravzaprav ob slovesu bolnejši, kot je bil ob svojem prihodu, toda videl je kamenčke, a skale ne...

Edino, kar mu je kalilo popolno srečo sedanjega njegovega življenja, je bil stari gospod Erazem in Kamilo...

(Dalje sledi.)

kritega z gostim grmovjem, čegar široki listi so se zibali kakor zibke nad makovito preprogo, posajeno s tisočnimi cveti.

»Tu je moj dom«, je rekla, »odpočijva se!«

V svojem strmenju in navdušenju sem jo hotel stisniti v svoje naročje in piti z njenih ustnic božjo, neizmerno srečo njene ljubezni; toda komaj se je dotaknila Zemlje, se je spremenila takoj njena zemeljska podoba v podobo onih bitij, ki so letala po zraku. Ni bila to več moja Dora. Ali bila je še krasnejša in bolj žarna, in čutil sem pred njo, da nisem več, ko zemeljski črvček.

»Da bi me še ljubil, da bi me vedno ljubil, ti je treba umreti. Zapusti zemljo in bodeš tu z menoj.«

»Kaj je nisem še zapustil?« jo vprašam poln začudenja.

»Ne, poglej!«

Dotaknila se je s koncem čutnice mojega čela in jaz sem čutil močen električni potres. Odprl sem oči — in bil sem sam na naslonjaču. Moja ljubica je zginita. Ne dvomim več, da biva na oni zvezdi v Labudu. Ona me kliče in jaz jo ugledam kmalu. Ljubim jo bolj kakor kdaj poprej.

Tako je pripovedoval Andrej. Ta prikazen ga je prevzela tako, da je od tega dne njegov duh vedno blodil mimo Zemlje. Njegovo slabo zdravje je ginilo hitro; ali on je živel srečen v snu — v hrepenenju, v fiksnih misli, da jo bo videl resnično.

Prav nič nisem bil presenečen, ko sem zvedel nekoliko mesecev po tem dogodku o nagli smrti svojega dragega prijatelja. Neko krasno letno noč je videl najbrž ravno tisto prikazen in legel je na naslonjač, pri veliki leči ekvatorijala, namenjeni na Albirea; zjutraj so mislili, da spi. Toda njegovo telo je bilo popolnoma mrzlo. Na desni strani je ležala majhna steklenica s cijankalijsko kislino, katere ena kapljica zadostuje, da pretrga vse vezi, ki vežejo dušo k telesu.

Sveži sneg je zapadel minulo sredo vse višje vrhove pohorskega pogorja in Savinskih planin.

Iz Dobove. Čebelarji, pozor! Paša je deloma že minula, a kar je še je, je prav skromna. Spočetka je sicer kazalo, da bo jeseni polno medu, a varalo nas je, čemur pa nismo niti mi, še manj pa čebele krive. Skoro bi se reklo, da je oni trdosrčnež, ki hoče čebelarjem odvzeti kaj medu. Poleg nestalnega vremena so bile tudi roparice in v notranjosti panjev črvi na delu. Na roparice se je premalo pazilo, črvi pa so z ozirom na nerodnost domačih panjev neovirano glodali. Tem neprilikom naj bo enkrat konec. Kdor hoče biti čebelar še nadalje, naj se pobriga za umetnejše čebelarjenje. Temu bi skušala ravnokar potrjena čebelarska podružnica za brežiški okraj s sedežem v Dobovi v polni meri ugoditi. Kakor rečeno, so pravila že potrjena, in bomo samo še naprosili čebelarskega učitelja, da nam pride pojasnit in pokazati, kako se čebelarji na umeten način. Vsak naj bo pripravljen, da stavi na gospoda strokovnjaka vprašanja o kaki stvari, ki mu še ni dovolj jasna. Ker je podružnica ustanovljena za cel okraj, potrudijo naj se do nas na dan predavanja tudi kapelski, bizeljski in drugi vneti čebelarji. Dan predavanja bo pravočasno objavljen.

V Ljutomeru je nakupovala te dni posebna vojaška Komisija plemenske kobile. Od 29 kobil, ki so se pripeljale za nakup, je bilo 9 odpuščenih zaradi nezadostne starosti, 7 pa jih je komisija kupila in je bila s krasnimi živalmi izvanredno zadovoljna.

»Unterst. Volkszeitung« so torej v resnici kupili mariborski klerikalci, kakor smo poročali že pred več tedni. List bo tiskal Rabitsch še nadalje in bode baje začel izhajati z Novim letom po trikrat na teden.

Umrli je v Mariboru ravnatelj dež. preskuševalnice Edmund Schmid. Bil je eden izmed najstarejših mariborskih nacionalcev in zagrižen naš narodni nasprotnik.

Pred mariborskim porotnim sodiščem se je večeraj znova pričela obravnava proti 21letnemu delavcu Južne železnice Antonu Kmetecu zaradi umora 36letne Marije Frangeš. Kmetec je bil že 9. marca obsojen na smrt, najvišje sodišče pa obsodbe ni potrdilo, temveč je odredilo ponovno obravnavo. Podrobnejše poročilo še priobčimo.

Št. Jurij ob j. ž. Pododbor »Zveze slov. napr. mladine« ima v nedeljo dne 25. sept. tl. pri Vrečkotu svoj občni zbor, na katerega vso napredno mladino vabimo. Prideta predsednik Oset in Lesničar kot govornika. Na dnevnem redu so tudi volitve. Ob enem se priredi odhodnica vsem k vojakom odhajajočim fantom. Vabljeni ste tudi stariši, da se primerno poslovimo od naših vnetih navdušenih fantov. Zborovanje se začne točno ob 3. uri popoldne. Vsak mladenič, vsaka mladenka se mora pokazati pri zborovanju. Napredni mladinski pozdrav. **Odbor.**

in Maribor in okolica. Če primerjamo Maribor s Celjem, pokaže se nam neka razlika, ki daje Slovencem v Mariboru resnega pomisleka. Celje oklepa zavedna slovenska okolica, Maribor pa kraji, kjer stanuje sicer v večini Slovenec, občinski uradi pa so žalibog vsi v nemških rokah, in vsled tega ima okolica precej ponemčeno lice. V poštev pridejo tukaj v prvi vrsti Leitersberg, Krčovina, Studenci in Pobrež, ki so pod neposrednim vplivom mesta. V dotičnih občinskih odborih se nahajajo tudi člani, ki so slovenskega pokoljenja in ki o priliki tudi povdarjajo, da so Slovenci, v resnici pa nimajo smisla za slov. stvar in gredo z nemško večino skozi drn in strn; da so njih otroci popolnoma nemškega mišljenja, nam ni treba povdarjati. In kaj je krivo te narodne nezavednosti? V prvi vrsti pomanjkanje slovenskih šol v Mariboru in okolici. Otroci slovenskih starišev pride v nemško šolo; kakor hitro izusti kako slov. besedo, pokara ga nemški učitelj, naj raje govori nemško, nemški jezik je veliko lepši itd. V tem trenutku izgubi otrok vse veselje in zaupanje do svojega materinskega jezika, ga smatra kot manj vrednega in odpadnik je dovršen. Navadno vpliva učitelj veliko bolj na otroka, nego priprosti njegovi stariši, in to je poguba za naš narodni razvoj. Kako pa naj pridemo v Mariboru do slovenskih šol? To je vprašanje, ki skrbi že leta in leta naše merodajne kroge. V teku let smo dosegli vsaj toliko, da vzdržujejo šolske sestre slov. otroški vrtec in štiri letnike slov. dekliske šole, katere plačuje, oziroma podpira družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Razun tega še se posreči temu ali onemu, da spravi svojega sinčka v učiteljsko vadnico, kjer je uveden vsaj deloma slovenski pouk. Vse to pa ne zadostuje faktičnim potrebam, in tako roma leto za letom na stotine otrok v nemške šole, iz katerih se potem vračajo renegatje in navadno največji sovražniki svojega lastnega materinskega jezika. Žalostno je to, pa resnica! Mi se sicer temu upiramo, pa kaj nam pomaga moralni odpor, kaj nam pomagajo vsi protesti pri vladi, če smo preslabi, da bi si pomagali sami. K temu je treba potrebnih sredstev — denarja. — Kakor prikazen rešilnega angela zdi se nam torej prvi odločilni korak družbe sv. C. in M., ko je kupila v Studencih stavbeni prostor za slovensko šolo. Upravičeno je upanje, da stoji tam v enem letu poslopje za slov. šolo z otroškimi vrtcem vred, da bode zamogel vsak Slovenec v Studencih poslati svoje otroke v šolo, kjer se ne bode zasramoval slovenski jezik. Da se bode tam poučevala tudi nemščina v zakonitem obsegu, se razumi samo po sebi. To bo torej

začetek. Za nadaljni razvoj slov. šolstva v Mariboru treba bo ogromnih žrtev, in zopet je CMD skorej edina, ki nam zamore pomagati. Ker pa družba brez sredstev ne more delovati, je dolžnost vsakega posameznika, da jo vsestransko podpira. Pozivljamo posebno Mariborčane, ki še do sedaj niso zaostali, da podvoje svojo požrtvovalnost, da se čimprej omogoči velevažno podjetje in tako uresničijo želje tisočerih. —gl—

m Izlet v Podovo. V nedeljo, dne 25. sept. popoldne priredijo Mariborski Slovenci izlet v Podovo pri Račjem v gostilno gospe Šparovčeve, ki se ga tudi vdeležijo mariborski pevci. Na ta izlet vabimo vljudno in pristrčno vse domačine iz Podove in sosednih občin. Zabava bode gotovo prijetna in prav domača. V slučaju slabega vremena bo izlet 2. oktobra.

v Živinske cene v Gradcu dne 22. sept. Na sejm se je prignalo vsega skupaj 1101 komadov. Cene so trdne. Plačevalo se je za 50 kg žive teže: pitani voli 44—51, napol pitani voli 37—42, suhi 36—37, voli za rejo 37—42, pitane krave 33—39, napol pitane 25—32, suhe 19—24, biki 36—44, mlade molzne krave 34—42, starejše molzne krave 29—33, breje krave 30—35 kron. Izmed zunanijh kupcev so največ pokupili Gornještajerci.

Druge slov. dežele.

Ljubljanska realka v začetku šolskega leta 1910/11. Število javnih učencev v začetku šolskega l. 1910/11 znaša 548; med njimi je 355 Slovencev (nad 61 odstotkov).

»Narodna delavska organizacija« s sedežem v Trstu sklicuje za nedeljo 2. oktobra III. redni občni zbor. Na dnevnem redu je tudi volitev odbora.

S pošte. Cesar je imenoval poštnega inšpektorja v Pragi g. dr. Tobiascha za podravnatelja poštnega ravnateljstva v Trstu.

Odlikovana slovenska obrtnika. Na mednarodni obrtniški razstavi v Parizu sta bila odlikovana g. Franc Simon, ključavničar in načelnik obrtne zadruge na Vrhniki ter g. Lenard Kacin, pekovski mojster na Vrhniki z veliko diplomom in vsaki z zlato svetinjo prve vrste »Grand Prix«.

Jubilejno gledališče v Celovcu. V Celovcu se je večeraj položil zaključni kamen pri novem mestnem gledališču, katero je bilo sezidano kot jubilejno gledališče. Zvečer se je vršila svečanostna otvoritvena predstava.

Občni zbor skrahirane »Centralkasse« v Celovcu. Večeraj se je vršil v Celovcu občni zbor centralne blagajne kmetijskih zadrug, ki so združene v koroško klerikalno centralo. Od 88 vpisanih zadrug jih je bilo zastopanih 55. Z Dunaja sta prišla na zborovanje dva delegata in sicer dr. Störck in za centralno zvezo avstrijskih zadrug član upravnega sveta cesarski svetnik Liebmeier. Zborovanje je vodil monsignor Podgorc, ki je poročal naslednje: V letu 1899. vstanovljena centralna blagajna je imela včlanjenih 77 zadrug, katere so zopet zastopale 5600 zadrugnikov. Pri teh zadrukah je bilo vloženega od prebivalstva na Koroškem 6.700.000 K. Od teh 6.700.000 K so izposodile zadruge zadrugnikom 3.600.000 K, 3.100.000 K pa so naložile v centralno blagajno. Ta centralna blagajna je prišla vsled nesolidnega in pa nevesčega postopanja njenega predsednika Weissa na rob propada. Glavna krivda tega propada je otročji optimizem njenega predsednika in pa statut, kateri je dovoljeval, da je predsednik ravnal popolnoma neokontrolirano. Zapeljal je Weiss njegov prijatelj v Feldkirchnu, monsign. Kaiser, ki je iskal povsod denarja za svoje spekulacije. Tako je naložil Kaiser 1.700.000 K v nekem premogovniku, 481.000 K je vtaknil v neko pivovarno, 357.000 K pa v nek hotel. Razven tega je dal velike vsote v lesno trgovino. Predsednik Weiss mu je ta denar deloma posodil iz centralne blagajne, ne da bi o tem kaj poročal ali za to vprašal načelnštvo blagajne. Kriza je postala vsemu svetu očitna, ko je predsednik Weiss pobegnil. — Sedaj tožijo posamezni zadrugniki njih zadruge, zadruge pa zopet ugotavljajo sodnijske svoje terjatve napram centralni blagajni. Nastale so kolosalne zmešnjave, ki zahtevajo v interesu vsega koroškega kmetijstva in avstrijskega zadrugništva hitro sanacijo. — Položaj je danes tak, da stoji danes nasproti primanjkljaja 3 milijonov kron samo 2 milijona pokritja. Toda poleg zadruge so še drugi upniki centralne blagajne, tako da faktično znašajo pasive centralne blagajne kakih 2.500.000 K. — Hitra sanacija je mogoča in treba bo dalekosežnih sodnijskih procesov, da bo ta zadeva končno urejena. — Monsignor Podgorc povdarja, da je hitra sanacija v interesu zadrugništva cele monarhije in da je radi tega treba, da priskoči vlada na pomoč. Nato je poročal posl. Walcher o pomožni akciji, ki se je uvedla v svrhu sanacije. Naznani, da so koroški nemški duhovniki imeli sestanek, na katerem so se odločili za pomoč in prevzeli delno garancijo za primanjkljaj. 100.000 K je od njih že podpisanih za garancijski fond. Razven tega se udeležijo pomožne akcije tudi kanoniki celovškega kapitela in pa samostani in škofje iz cele Avstrije. — Cesarski svetnik Liebmeier je prečitl nato brzojavko, ki je došla občnemu zboru z Dunaja in v kateri je rečeno, da je vlada pripravljena sodelovati pri sanačni akciji. Glavna skupščina je nato sklenila, naprositi vlado za hitro pomoč. V ta namen se je podala posebna deputacija k deželnemu predsedniku.

Kolesarska slavnost v Gorici je zopet prepovedana. Vlada je zopet kapitulirala pred laško cestno

sodrgo. Goriško glavarstvo je slavnost dovolilo, namestništvo v Trstu pa je iz vzroka javnega miru in reda prepovedalo. K stvari piše »Soča«: »Burke uganja vlada z nami. Danes dovoli kolesarsko veselico in dirko, jutri jo prepove. Rekurzu ne ugodí, pač pa pove, da naj se vloži novo prošnja, ki bo ugodno rešena. Prošnja se vloži, veselica je zopet dovoljena, ali čez dva dni je že tu prepoved zopet dovoljene kolesarske dirke! To se pravi: Slovence za norce imeti, burke uganjati z nami, vse radi par cestnih laških smrkavcev in par napihnjenih kaporijonov, ki drugače ne pomenijo nič, če se ne blestijo v gonji in hujskanju proti Slovencem! — Koliko je tu stroškov, zamude časa, poti itd. — Take burke si prepovedujemo! O njih pa bo govora na pristojnih mestih.«

V slovenske pararelke na goriški gimnaziji se je vpisalo krog 80 učencev. Kakor pa smo že poročali, je vlada omejila število sprejetih na 50.

Književnost.

Dijaški almanah za leto 1910/11. Izdala eksekutiva nar. rad. dijaštva. — Po obliki je letos izpremenjen; zelo okusna zunanost. Vsebina mu je zelo mnogovrstna. Predvsem nas pa zanimajo informacije o nar. rad. akad. društvih. Povsod je drugačno delo. Drugačno v »Adriji« v Pragi; drugačno zopet v »Sloveniji« in »Taboru«. Zanimivo je tudi poročilo »Prosvete«, ki stoji na braniku Slovenstva. Vsem, ki se zanimajo za manjšinsko delo, — in to bi se moral vsak zaveden Slovenec — vsem tem bo zelo v prav prišel članek od L. Brunčka: »O pangermanizmu«. Razpravi je pridejana tudi obširna literatura. Od istega avtorja članek: »Po III. nar. rad. shodu«, odpira par novih perspektiv v bodočnost nar. rad. struje. Kdor se zanima za delo mladine — ta sezi po Dijaškem Almanahu, ki stane s pošto 1 K 20, in se dobi pri upravnistvu »Omladine«. — Ljubljana, Breg 12.

Književno obvestilo. Koncem avgusta 1910 je izšlo »Dopolnilo civilnopravnim zakonom za leto 1906—1910«. Urednik dr. Volčič pravi v svojem predgovoru: »Po letu 1906, ob katerega koncu je izšel IV. zvezek »Pravnikove zbirke«, so se nekateri predpisi dotične snovi premenili, premnogi po odločbah vrhovnih sodišč pojasnili ter so se v rečni knjigi našli še nekateri moteči tiskovni pogreški. Dasi je od vsega natisa knjige preostalo le še malo nad dvesto izvodov, vendar pri naših razmerah ni upati, da se skoro zvedejo, še manj pa, da se more v doglednem času izdati njen drugi natis. Zato sem v soglasju z društvom »Pravnik« uredil dopolnilo, ki naj knjigo z drugimi objavami vred, ki jih je društvo med tem izdalo — (nova odvetniška tarifa, jezikovni zakon za Dalmacijo) — popolni po sedanjem stanju v vseh zgoraj označenih ozirih. Novi kupci »Civilno-pravnih zakonov« dobe »dopolnilo« in medtem izšle omenjene objave vezane v eni knjigi, drugi si jih lahko nabavijo posebej, upam, da vsem nadomestimo novo izdajo navedenega IV. zv. zbirke.« — Dostavljamo, da je v »Dopolnilu« krog 260 novih odločb vrhovnega sodišča. Dopolnilo se za ceno 1 K 20 vin. dobiva po vseh knjigarnah in pri uredniku, pri tem je dobi brezplačno tudi, kdor pri njem (v Novem mestu) kupi V. zvezek (Zemljiškoknjižni zakon á 6 K) ali VI. zvezek (Predpisi o nespornih pravnih stvareh á 7 K); pri naročilih naj se pridene za znamko 6 vin.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. VI. zvezek. Predpisi o nespornih pravnih stvareh. Uredil dr. Edvard Volčič, c. kr. dež. sod. svetnik v Rudolfovem. — V Ljubljani 1910. Izdalo in založilo društvo »Pravnik«. Natisnil A. Slatnar v Kamniku. To knjigo smo že omenili. Slovenski Pravnik oziroma »Mesečnik Pravičnega društva v Zagrebu« izvajata o njej: »S to sedaj izišlo knjigo smo storili lep korak naprej. Domačemu pravniku že dobro dene, da ima končno v rokah zakone v jeziku, v katerem jih sleherni dan upotreblja, v katerem se jih pa nikdar učil ni. Ta zbirka, obsegajoča — da se kratko izrazimo — notarski red, zapuščinski patent in predpise o sodnih depozitih, pa je vrhu tega tako urejena ter opremljena z odločbami vrhovnega, odnosnomo upravnega sodišča, da je popoln pripomoček za vsakdanjo rabo praktika in da se vseskozi lahko meri z dotično nemško izdajo v Manz-ovi zbirki. Tudi vnana oblika je odlična in tisek je, če nas oko ne moti, celo lepši in priključivejši, nego je bil v nekaterih prejšnjih zvezkih te zbirke. Zvezek sestojata pravzaprav iz treh samostojnih oddelkov, ki so vsak zase paginirani (162 strani, odnosno 359 in 119) in imajo vsak svoj pregovor urednika dr. Volčiča. Če se premotri celokupni zvezek, mora se priznati, da je bilo treba zanj mnogo nelahkega, ter podrobnega in preudarnega dela, in naravnost čuditi se je vztrajnosti in požrtvovalnosti g. deželnosodnega svetnika dr. Volčiča, ki je na ta način v štirih letih priredil kar štiri obsežne knjige in pri tem imel še vse skrbi z neprijetno manipulacijo. Pričujoča knjiga ustreza povsem svojim stvarnim namenom. Vsak oddelek ima tudi svoje stvarno kazalo v slovenskem in hrvatskem jeziku. Odlični hrvatski »Mesečnik« je priobčil v št. 8. in 9. o vsem jako laskavo oceno, katero zaključuje z naslednjimi značilnimi besedami: »Po našem bi mnenju trebal, da se ovom zbirkom avstrijskih zakona služe i svi hrvatski pravnici, najpače oni u Austriji, pošto i onako svoje nemaju, a autor im je omogućio uporabu, navevši sve hrvatske izraze, koji se bitno razlikuju od slovenskih. Kad i ne bi bilo medju nama onako živog saobraštaja, kakav doista jest, već činjenica, što smo jedan narod, mora da nas nuka, da naučimo pravne izraze jednoga i drugoga dijela naroda, da

uzmognemo lahkočom rabiti svaku našu pravnu knjigo, a ne posizati za njemačkom ili talijanskom i ondje, gdje imamo svoju, samo pisano drugim narječjem. Upajmo torej, da ta knjiga ne bo obležala v zalogi, marveč prišla povsod, kamor spada, v rabo, kakor zasluži. Delo ni pisano samo za pravnike, temveč že po vsebini sodeč, posebno za županstva in župne urade in pa za svakega, ki potrebuje pouka o teh vprašanjih. Knjiga se dobiva vezana za 7 K po knjigarnah sploh in pa pri uredniku v Novem mestu na Kranjskem.

Slovenska okoliška deška ljudska šola v Celju. Ob začetku šolskega leta se je vpisalo v 1. razred 92, v drugi razred 77, v tretji razred 85, v četrti razred 72 in v peti razred 55 učencev, skupno torej 381 učencev. Prvi, tretji in četrti razred imajo po 1 vzporednico.

Javni ljudski shodi „Narodne stranke“.

se vršijo to nedeljo 25. septembra:

1. v **Središču** ob 3. uri pop. pri Zidariču. Govori deželni poslanec dr. Vekoslav Kukovec.
2. v **Trbovljah** ob 3. uri pop. pri Kukenbergu.
3. v **Družmirju** ob 3. pop. pri Basistu.
4. v **Kostrivnici** ob 8. uri dop. pri Ogrizeku.

Dnevni red za shode:

1. Obstrukcija v štajerskem deželnem zboru in spodnjestajski Slovenci.
2. Slučajnosti.

Somišljeniki, pridite mnogoštevilno na shode!

Dnevna kronika.

Na kongresu nemške socijalne demokracije v **Magdeburgu** je 21. t. m. v pozni noči prišlo do jako resnega spora med revizionisti in Beblom. Beblovi pristaši so sprejeli resolucijo, v kateri se povdarja, da socijalno - demokratična stranka načelno odklanja vsak proračun v državnem in deželnih zborih. Drug del resolucije obsoja postopanje socijalnih demokratov v badenskem deželnem zboru. Obe resoluciji ste bili z veliko večino sprejeti. Posredovalni predlog je bil odklonjen. Od strani severno - nemških socijalnih demokratov se je nadalje staval predlog, v katerem se grozi vsakemu sodruhu, ki bo delal v bodoče proti določilom te resolucije, z izključitvijo iz stranke. Vsled tega predloga je nastalo na zborovanju veliko razburjenje. Bebel je s svojimi pristaši zapustil dvorano. Odstranili so se tudi južnonemški revizionisti pod vodstvom dr. Franka. Navzlic temu je bil predlog sprejet z 228 proti 64 glasovom. Kongres je sejo nadaljeval pozno čez polnoč. Nemški listi sklepajo iz burnih prizorov in nastopov na socijalno - demokratičnem kongresu v **Magdeburgu**, da pride do razdelitve nemške socijalne demokracije v dva tabora, in sicer v južno nemške revizioniste in severnonemške socijalne demokrate.

Novi bolgarski poslanik na Dunaju. Bivši bolgarski finančni minister Salabašev je imenovan za bolgarskega poslanika na Dunaju. Njegov prednik Gešov odide te dni z Dunaja nazaj na Bolgarsko.

Kolera. Iz **Budimpešte**: Včeraj je tukaj zopet obolel en delavec na kolero. V bolnico za nalezljive bolezni pa so prepeljali dve osebi, ki sta istotako oboleli a sumljivih znakih kolere. — V **Apuliji** je v zadnjih 24 urah na novo obolelo na kolero 16 oseb, 4 pa so umrle. — Iz **Carigrada** poročajo: V **Trapezuntu** je obolelo dne 21. septembra 20 oseb na kolero, 9 oseb pa je podleglo tej bolezni.

V. mednarodni ginekologični kongres v Petrogradu se je včeraj otvoril. Pripravljenih je nad 300 referatov. Oficialni jezik razpravljanja je francoski.

Pogreb dvornega igralca Josipa Kainza. Včeraj popoldne ob 2. uri se je vršil jako svečanostno in ob ogromni udeležbi pogreb dvornega igralca Josipa Kainza. Ob krsti je govoril ravnatelj dvornega gledališča baron Berger, režiser dvornega gledališča Thimig in v imenu štutgartskega gledališča intendant tamošnjega gledališča Puttitz.

Profesor Gaymann v Prahi. Kap je zadela profesorja kemije na češki tehniki Gaymanna; včeraj popoldne je umrl.

Napad na preiskovalnega sodnika. V **Moravski Ostravi** je preiskovalni sodnik zasliševal v preiskovalni sobi nekega kaznjence. Nakrat je kaznjence planil k stolu in ga z vso silo vrgel proti preiskovalnemu sodniku. K sreči ga ni zadel. Takoj po tej ponesrečeni ataki pa je kaznjence postal tako divji, da so ga komaj mogli ukrotiti.

Velika železniška nesreča. Glede nesreče na železnici **Walas Vallei** v **Indijani**, ki se je predvčerajšjim pripetila, se šele sedaj zve, da je ta nesreča mnogo strahovitejša, kakor se je prvotno poročalo. Po najnovejših poročilih je prišlo pri nesreči 42 oseb ob življenje, 60 pa jih je težko ranjenih.

Po svetu.

Italjansko društvo »Dante Alighieri« je imelo te dni svoj kongres v **Perugiji**; šteje 55.000 članov, med temi 8000 v inozemstvu. Podružnic ima 285, od teh 73 v inozemstvu. Kake namene zasleduje, pripoveduje odkrito poročilo samo. Tam je rečeno: »Ne bi bili iskreni, ako bi se kazali brezbrizne nasproti delu

prodiranja pangermanizma s pomočjo bogatih družtev v dolini **Trentina**. Moramo nadalje slediti z največjim interesom boju, ki se že leta bje za ustanovo učnega zavoda, do katerega imajo Italjani **Avstrije** pravico; ne moremo brezbrizno poročati o odporu, proti ustanovitvi italjanskega gimnazija v **Gorici**; istotako o naporih meščanov tržaških, ki se hočejo ubraniti slovenske invazije in o ostrem boju, ki ga morajo vojevati Italjani **Istre**, **Reke**, in **Dalmacije**, ki morejo številnemu pretežju sosednih Slovanov (**Hvala Bogu**, torej vendar številno pretežje!) postavljati nasproti le moč in ugled svoje kulture (sijajno izkazane nedavno temu z nožem v roki, s kamenjem na slovanske denarne zavode in z demoli-ranjem kavarne »Minerva« v **Trstu**), in pa zaupanje na pomoč Italjanov v sosednji monarhiji.«

»Črna roka« v **Italiji**. Nek list v **Reggio** opisuje hudodelstva, ki jih je zadnja leta zakrivila tajna banditska družba **La mano nera** — Črna roka, v južni Italiji. Po zatrdilih dotičn. lista je izvršila imenovan roparska tolpa v prvi polovici letošnjega leta 97 krvavih zločinov. Najhujše je divjala v provincah **Reggio** in **Kalabrija**. V 32 slučajih so bili napadenci umorjeni, izvršilo pa se je samo šest aretacij. List zahteva, da stori vlada že enkrat konec roparski tolpi, kakor ga je napravila vsaj deloma početju mafije na **Siciliji**.

Razbijanje hrvaških tabel na Reki. V noči od nedelje na ponedeljek je bilo na **Reki** razbitih več tabel s hrvaškimi napisi. Magistratna uradnika **Scrobogna** in **Amos** sta razbila napis nad vratmi **Trbojevičeve** trgovine in bila aretirana. Deliču, lastniku kavarne **Panachoff** so razbili velika stekla, razbili so desko »Riečke pučke banke« in druge. Tudi je vladalo med Italjani bojno razpoloženje, a prišlo je le do malih prasek.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

PASIVNA REZISTENCA NA BOSANSKIH ŽELEZNICAH.

Sarajevo, 23. septembra. Nocoj o polnoči se je pričela pasiva rezistenca na vseh bosansko - hercegovinskih progah. Železničarji pravijo, da se poklicani faktorji niti ne zmenijo za njihove zahteve in potrebe. Zastopniki železničarjev svare pred vsakimi izgredi ali nasilstvom.

PONOVLJENA TROZVEZA.

Rim, 23. septembra. Tukajšnji listi poročajo, da je trozveza ponovljena do 1. 1920.

AVSTRIJSKI VOHUNI V BELGRADU.

Belgrad, 23. septembra. Včeraj so tu zopet zaprli dva Avstrijca zaradi suma, da sta vohunila. V belgrajski trdnjavi so ujeli avstrijske vojaške golobe z važnimi poročili.

SKLADIŠČE TOPOVIH KROGELJ V REKI.

Moskva, 23. septembra. V nekem predmestju so našli v strugi reke **Moskve** skladišče topovih krogelj. 77 so jih že vzdignili, 100 jih je še ostalo.

NESREČA PRI BIKOBORBI.

Madrid, 23. septembra. Med bikoborbo v **Baraji** se je zrušila estrada. Jedna oseba je ubita, 4 ranjene. Razdražen bik je ranil jedno deklico, ubil jednega bikoborca in jih več ranil.

MADJARSKO NARODNO SLAVJE V ARADU.

Arad, 23. septembra. Na prošnjo meščanov bo govoril grof **Štefan Tisza** 6. oktobra na aradskem trgu, kjer je bilo 1. 1849 usmrčenih 13 madžarskih vstašev.

SULTANOVA POSESTVA V NAJEMU.

Carigrad, 23. septembra. Vlada je sklenila, da bode dala obširna posestva sultana **Abdul Hamida** v **Mezopotamiji** in **Siriji** za 75 let nekemu konzorciju v najem.

Tržne cene.

Dunaj, 22. sept. Borza za kmetijske pridelke. Dasiravno so bila poročila iz inozemstva nespremenjena, so cene vendar šle v **Budimpešti** kvišku. Lastniki so zahtevali za pšenico po 5—10 vin več; vendar ni bilo kupčije. Tudi pri rži ne. Oves je bil nespremenjen, koruza trdna.

Budimpešta, 22. sept. Žitna borza. Pšenica za oktober K 10'01, pšenica za april K 10'38,

rž za oktober K 7'30, rž za april K 7'76, oves za oktober K 7'90, oves za april K 8'29, koruza za maj K 5'68. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca trdna, promet 30 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu za 5 v višja, ostalo trdno, termini gredo kvišku. Vreme hladno in deževno.

Trst, 22. sept. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 38 do K 38½ za dobavo K 32 do K 32⅞. Tendencia mirna.

Praga, 22. sept. Sladkor. Sarovi sladkor prompt K —, nova kampanja K 25'15. Tendencia: mirna, vreme deževno.

Budimpešta, 22. sept. Svinjski sejm Ogrske stare težke 148—149, mlade težke 150—152, mlade srednje 154—158, mlade lahke 160—164 v kilogram. Zaloga 35.889 komadov.

Budimpešta, 22. sept. Mast. Svinjska mast 175, namizna slanina 148.

Ženitna ponudba.

Ženin, mlad, s precejšnjim premoženjem, z neomadeževanim življenjem, več ekonomije in gostilniškega obrta, se želi oženiti z nevesto, ki ima obširno posestvo ali kako dobrodocho gostilno. Mlade vdove brez otrok niso izključene. — Ponudbe naj se pošiljajo če mogoče s sliko na naslov: »**B. C. 4**«, **Poljčane**, pošto ležeče.

Proda se

na najlepšem in prometnem prostoru na **Bizelskem** ob dveh cestah

hiša

z gospodarskim poslopjem in zraven okolu 5 oralov zemljišča. V tej hiši je dobro vpeljana **gostilna in mesarija**, kakor tudi za trgovino z vso upravo urejeni prostori. — V gospodarskem posloju se nahajajo kleti, ledenica in hlevi ter je zraven tudi kegljišče.

Natančnejša pojasnila daje lastnik **Josip Uršič**, trgovec v **Brežicah**. 542 4-3

V najem se da ali tudi proda radi smrti dobro vpeljana

gostilna in trgovina

blizu železnice ob glavni cesti, zraven dveh covarn. Ima lep vrt, žganjetoč in prodajo tobaka. Natančnejše se poizve pri gosp. **Ivanu Sulčiču**, **Zidanmost**, **Štajersko**. 509 10-9

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Sprejem več dobrih pomočnikov v trajno delo.

Viktor Bevc, Celje

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig, na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju

Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-59